

1904-12-11

SENDER

Oscar Matthiesen

RECIPIENT

Jens Ferdinand Willumsen

FACTS

Document type:
Letter

Language:
Dansk

Mentioned people:
Axel Wilhelm Leopold Brunnström
Hedvig Brunnström
Edvard Grieg
Henrik Ibsen
P.S. Krøyer
Michelangelo
Richard Wagner
Mathilde Wesendonck

Archive:
J.F. Willumsens Museum
Arkivkasse: A/II/4 M
&
J.F. Willumsens udklipssmappe: Dyr
s. 217-218

TRANSCRIPTION

Søndag d. 11 Debr. 1904.

Kjære Willum!

Tak for Dit kærkomne Brev. Hermed sender jeg en nøgen Rytter, eller rettere nogle af mine Modeller; det er væmmeligt at være i Modelnød; jeg for mit Vedkommende har Overflod af smukke unge Mænd at vælge imellem; her er mange Officerer i Ystads ved de skånske Dragoner, og det er så heldigt for mig, at de alle heller end gerne vil med på "Tavlen". – Du skriver, at Du ikke har oplevet noget siden forrige Brev – kære Willum – de ydre Oplevelser er naturligvis altid interessante, men de kommer i Reglen Tankeudvexlingen meget lidt ved; og den kunne vi vist have Glæde af at meddele hinanden just nu,

II

hvor vi beskæftiger os med ligestillede Opgaver. – Jeg synes egentlig, at for så moderne Mennesker som os, er Opgaven i sig selv en vanskelig Ting at bringe i Samklang med vor Tids (jeg mener vor ligesindedes) Livsopfattelse. Jeg skal sige Dig hvad jeg særlig mener. Forleden en Gang læste jeg en Afhandling om Griegs Kunst; og deri stod, at han var så udpræget national, (hvilket vi ikke er). Og der fulgte en Beskrivelse eller Udvikling af, hvor nøje hans Musik knyttede sig til Norges Natur, (han var vild Naturdyrker) og til de norske Bondesange og Dandse og Eventyr! hvorledes Nøkken og Draugen og Nisser og Trolde levede i ham, og hvorledes hele denne nationale Underbund skabte hans Musik o.s.v. Ser Du, jeg som

III

regner al Tro lig med Overtro har i mit Inderste Modvillie mod en sådan Undergrund som Griegs. – Da gamle Italienere, hvem jeg som Kunstner føler nærmest med, havde religiøs¹ Tro, og byggede jo næsten alle deres Ting på religiøse Emner, selv Michel Angelo med sine nøgne Figurer. (Han var jo iøvrigt en dybt religiøs Mand). Men de religiøse Emner skulle vi jo heller ikke dyrke, og efter min Mening ikke engang som Skalkeskjul for en malerisk Opgave. Vi er Internationalister, Willum, og betegne egentlig et Standpunkt, hvortil kun få i deres Hjertes Dyb hører. Derfor er vi nye; vi er på bar Bund; det mærkes i vor Produktion, og føles af os i den Mangel på Interesse, der møder os. I det

Øjeblik der spilles en gammel kendt Melodi, lytter Alle med Velvillie; den nye Melodi synes som Regel ingen om; eller den påhøres med Ligeegyldighed. Lad den være ny – som Griegs – med den nationale Klangfarve vil den – inden kort Tid være sikker på Forståelse og Dyrkning. – Når vi nu maler nøgne Figurer – (i en Tid hvor Nøgenheden ses ret

sjældent) og hvor vore Motiver fjærner sig langt fra de franske Kokettenøgenheder, og lige så langt fra den Krøyerske Maleriskhed, hvor hans badende Dreng er et lille Led i en forøvrigt meget smuk malerisk Stemning, som iøvrigt også er international i Øjeblikket, så arbejder vi på bar Bund, uden Sangbund i nogen Befolkning; og vi kan kun vente os (højst) Forundring over vor Begei-

2. V.

-string. Ser Du, jeg føler mig ikke just som Naturalist, når jeg maler mine badende Officerer, selv om jeg føler meget for Lys og Sol og Natur. Jeg maler disse unge gymnastiserede Mænd og smukke Heste med Begeistring; men jeg føler ligeså meget ved at forme dem til monumental Kunst, til at bygge mit Værk op, så ingen Tilfældighed skal indløbe i Linier og Former og Farver. Og jeg føler tillige en Mission i Opgaven. (Ibsen havde også en Mission med hvert af sine Dramer). Jeg vil søge at rense den Augias' Stald, som den nøgne Figur, navnlig i fransk Kunst, for Tiden er. Men jeg har tillige altid en nagende Længsel i mit Indre efter at finde Udtryk for vor Civilisations Stand-

VI

-punkt, som jo for andre Mennesker synes så negativt. Vort åndelige Indhold er ikke udtømt med hvor Begeistning og Skønhedsdyrkelse og Renhed i Opfattelsen af det nøgne. Mit næste Billede er allerede ved at spire i mig – men jeg aner ikke, hvad det bliver. Føler Du ikke noget Lignende? – Jeg læser i denne Tid en Bog, som interesserer mig ovenmåde; det er Richard Wagners Briefe til Mathilda Wesendonck. Og jeg tror at have fundet Nøglen til det betagende, det almengyldige i hans Musik. Det er kort og godt utilfredsstillet Elskovstrang, en evig Længsel. Han elskede hende og hun ham, men platonisk, idet de begge respekterede hendes Ægteskab; men han skrev og komponerede Alt til hende ud af

VII

en mægtig Kærlighed – utilfredsstillet. Men vi som er lykkelige i vor Kærlighed, har heller ikke denne almene Sangbund at bygge på. Og de Sorger og Skuffelser vi har, er jo nærmest Skuffelserne ved ikke at få de Opgaver at løse, som vi tror vi kunne gøre bedre end andre – og som ikke interesserer nogen at føle i et Kunstværk.

Se – disse Ting synes jeg vi kunne drøfte lidt med hinanden – og så lade andre om at lave Bazarer og Kunstlotterier (som de gør i København i denne Tid) med Lodsedler, hvis Vindere kan få sit Portræt malet eller vælge et Landskab eller en lille Marine af bekendte Kunstnere! Jeg får Kuldegysninger af Væmmelse ved Tanken alene – Din Hilsen til

Ryttmästerinnan

Brunnström skal jeg overbringe, når jeg en Aften besøger dem igjen; det er meget hyggelige Mennesker, og han er en særlig fin og alvorlig Officer. Hvad angår Tersling, så har jeg netop ikke brudt med ham (og derved overvundet mig meget!) i Håb om at komme derned igjen og arbejde. Ja, Ejeren af det Pallais som jeg dekorerede, lovede mig endogså Fortsættelse om 1 á 2 Aar, så jeg går i spændt Forventning om at få ny Bestilling dernede fra. Iøvrigt har jeg gjort hvad jeg kunde for at anbefale Dig til Sculptur. Palaiets Udsmykning blev nemlig ikke færdig - det havde kostet for meget; men Fortsættelsen venter jeg altså, og håber på. Havde vi Penge, så kunne vi to erobre hele Rivieraen. Men der er vældig dyrt, og der skal optrædes flot, så det fra det ydre bemærkes. – Ja så farvel for denne Gang – og skriv nu snart igjen og lad os snakke lidt om Tingene. De hjærteligste Hilsner til Edith og Dig fra Din hengivne Oscar M.

¹ Matthiesen har fejlskrevet religiøs

Søndag d. 11 Febr. 1804.

Kjære Willim!
Tak for din kærekomne Brev. Hermed
sender jeg en nøgen Øgts, eller
rettere nogle af mine Modeder,
det er væmmeligt at være i Mo-
delnød, jeg for mit Vedkommende
har Overflod af smukke unge Mænd
at vælge imellem, her er mange
Officere i Byen ved de skønne
Gazons, og det er så kuldigt for mig,
at de alle heller end gerne vil
med på "Tavlen". — Du skriver, at
Du ikke har oplevet noget vidt for,
rige Brev — Kære Willim — de gode Op-
levelser er naturligvis altid interessante,
men de kommer i Reglen tanke,
indvælingen meget lidt ved, og
den kunne vi vist have Glæde af
at meddele hinanden først nu,

II

hvor vi beskæftiger os med lige-
 stillede Opgaver. - Jeg synes egentlig,
 at for så moderne Mennesker som
 os, er Opgaven i sig selv en væk-
 selig Ting at bringe i Samklang
 med vor Tids (jeg mener vore Hjerter,
 endes) Hissopfattelse. Jeg skal sige
 Dig hvad jeg særlig mener. Forleden
 en Gang læste jeg en Afhandling
 om Griegs Kunst, og deri stod, at
 han var så indpræget national,
 (hvilket vi ikke er). Og der fulgte en
 Beskrivelse eller Udvikling af, hvor
 nøje hans Musik knyttede sig til
 Norges Natur, (han var nemlig Natur,
 dykker) og til de norske Fjeldsange
 og Dandse og Eventyr! hvorledes
 Høkkene og Dvaugen og Rissene og Trolden
 levede i ham, og hvorledes alle den-
 ne nationale Underbund skæbte
 hans Musik og vi i sin Tid, jeg som

regner al Tro lig med Overtro
 har i mit Jyderste Modvillie
 med en sådan Undergrund som
 Fiends. De gamle Statuer, hvem
 sig som Kunstner føle nærmest
 med, havde religiøs Tro, og byggede
 jo næsten alle deres Ting på religiøse
 Eener, selv Michel Angelo med
 sine nøgne Figurer. (Han var jo iøv-
 rigt en dybt religiøs Mand). Men
 de religiøse Eener skulle vi jo hellere
 ikke dykke, og efter min Mening
 ikke engang som Skeltekjøl for
 en malerisk Opgave. Vi & Jyder-
 nationalister, Willum, og Betagne
 egentlig et Standpunkt, hvortil
 kun få i deres Hjertes Dyb hører.
 Derfor & vi nye, vi & på bar
 Grund, det mærkes i vor Produk-
 tion, og føles af os i den Mangel
 på Interesse, der møder os. I al

Frivillig der spilles en gammel kendt
Melodi, lytter alle med Velvilje; den
nye Melodi synes som Regel ingen om,
eller den påhvortes med Ligeegyldighed.
Had den var ny - som Jys - med
den nationale Klangform vil den
inden kort Tid være sikker på Fortæ-
else og Forskning. — Når vi nu
måtte nøge Mærke (i en Tid hvor
Nøgneheden ses at sjældent) og hvor
vore Motiver fjernes sig langt fra
de gamle Kokottenøgneheder, og lige
så langt fra den trøjeste Malerik-
hed, hvor hans badende Gruse er
et lille Lul i en en Jovirigt
mest smuk malerisk Stemning,
som iøvrigt også er international
i Sjællighed, så artiger vi på vor
Grund, inden Sangbunden i nogen
Befolkning; og vi kan kun vente os
(højt) Forundring over vor Bys.

2. ^{V.} = stræng. Se Du, jeg føler mig ikke
jæst som Naturalist, når jeg maler
mine badende Officer, selv om
jeg føler meget for Kys og Sol og
Natur. Jeg maler disse unge
gymnastiske Mand og smukke
Herte med Opgivning, men jeg fø-
ler ligeså meget ved at forme den
til monumental Kunst, til at bygge
mit Værk op, så ingen Tilfældighed
skal indløbe i linier og former
og farver. Og jeg føler tillige en
Mission i Opgaven. (Jeg har
også en Mission med hensyn af
sine Opgaver). Jeg vil sige at
seere den Cæsars' Stald, som den
noget Pisar, navnlig i fransk
Kunst, for tiden er. Men jeg
har tillige altid en nærende hæng-
sel i mit Indre efter at finde
Udtryk for vor Civilisations Stand.

= punkt, som jo for andre Mennesker
 ses sa negativt. Vort endelige
 Indhold er ikke indtrængt med vor
 Beskrivelse og Skindhedsdyrkelse og
 Renhed i Opfattelsen af det rigtige.
 Mit næste Gield er allerede ved
 at spire i mig — men jeg aner
 ikke, hvad det bliver. Føler du
 ikke noget Nysgerrighed? — Jeg læser
 i denne Tid en Bog, som interesserer
 mig overmåde, det er Richard
 Wagners Briese til Mathilde Wesen-
 dach. Og jeg tror at have fundet
 Nøglen til det betagende, det al-
 menmæssige i hans Musik. Det
 er kort og godt uilfredsstillet
 Elskovstrang, en evig Kæmpsel.
 Han elsker hende og hun ham, men
 platonisk, idet de begge respekterer
 hendes Aftenskab, men han bliver og
 komponerer det til hende ud af

VII.

en mægtig Kærlighed - tilfredsstillelse.
Men vi som er lyshellige i vor
Kærlighed, har heller ikke denne
almene Sængtrum at bygge på.
Og de Sorgen og Skuffelser vi har, er
jo nærmest Skuffelserne ved ikke
at få de Opgaver at løse, som vi
tror vi kunne gøre bedre end
andre - og som ikke interesser
noget at føle i et Kunstværk.

Se - disse Ting synes jeg vi kunne
drøfte lidt med hinanden - og så
læde andre om at lave Portrætter og
Kunstlitteratur (som de gør i Njords
Navn i denne Tid) med Hovedet,
hvis Viadere kan få sit Portræt
malet eller vælge et Landskab
eller en lille Scene af betydningsfulde
Kunstare! Jeg for Kaldesgæng
er af Væmmelse ved Tanken alene.
— Iii Ilium til Øytmästern

Fræmstbriuen skal jeg overbringe, når
jeg en Aften berører dem igjen; det
er meget hyggelige Minner, og han
er en særlig fin og alvorlig Officer.
Hvad angår Forsling, så har jeg
netop ikke truet med ham (og
derved overvundet mig meget!) i
Håb at komme derned igjen og
arbejde. Ja, Ejeren af det Palais
som jeg delorerede, lovede mig end
også Fortsættelse om 1 à 2 Aar, så
jeg går i spændt Forventning om
at få en ny Bestielse derned fra.
Tidligt har jeg gjort hvad jeg kunde
for at anbefale Dig til Sculptur.
Palaisets Udmykning blev nemlig ikke
færdig - det havde kostet for meget;
men Fortsættelsen venter jeg altid, og
nåber på. Har du en Tunge, så kunne
vi to erobre hele Rivieraen. Men der
er vel en agt, og der skal optrædes flod,
så det fra det gode bemærkes. - Ja så
farvel for denne Gang - og skriv mig snart
igien og lad os snakke lidt om Tingene. De bedste
Lilje Hilsener til Edle og Dig fra Din hengivne Oscar M.

